

Minister Finansów i Gospodarki

Znak pisma: DPG-VI.054.6.2026

Warszawa, 22 czerwca 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 16045 Pana Posła Jacka Niedźwiedzkiego

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 16045 Pana Posła Jacka Niedźwiedzkiego w sprawie mechanizmów wsparcia dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenach przy granicy z Republiką Białorusi proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień, przygotowanych w oparciu o informacje przekazane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Finansów oraz Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Ad 1 i 2.

W ustawie budżetowej na rok 2026 w części 83 – Rezerwy celowe, zostały zaplanowane środki w wysokości 6,6 mln zł na wypłatę rekompensat, o których mowa w art. 16b ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej, w związku z zawieszeniem ruchu na przejściach granicznych z Republiką Białorusi.

Ad 3 i 5.

W ramach wsparcia przedsiębiorców dotkniętych zamknięciem granicy z Białorusią Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej przygotowało instrument pożyczkowy, który skierowany jest do gmin z powiatu hajnowskiego (tj. Kleszczele, Czeremcha, Dubicze Cerkiewne, Hajnówka, Białowieża, Narewka oraz Miasto Hajnówka). Na wsparcie firm odczuwających skutki sytuacji na granicy polsko-białoruskiej przeznaczona została kwota 30 mln zł. Wsparcie dla firm ma formę pożyczki z opcją umorzenia do 30% kapitału pożyczki.

Dotychczas pośrednicy wybrani przez BGK otrzymali 77 wniosków o pożyczki na łączną kwotę 46 mln zł. Jak dotąd podpisano 39 umów o pożyczki o łącznej wartości 26 mln zł, co stanowi 86,7% wykorzystania alokacji. W przypadku urealniania się możliwości wyczerpania alokacji podejmowane będą analizy dot. jej zwiększenia.

Ponadto w ramach „Rządowego programu rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024–2030” – na mocy uchwały nr 182 Rady Ministrów z dnia 6 października 2023 r., realizowane jest wsparcie dla jednostek samorządu terytorialnego. Program ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców północno-wschodnich obszarów przygranicznych Rzeczypospolitej Polskiej przez ograniczenie negatywnych skutków ataku Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz stworzenie trwałych podstaw umożliwiających rozwój społeczno-gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Dążąc do realizacji celu Programu, założono prowadzenie następujących działań:

- Działanie 1. Poprawa infrastruktury drogowej oraz infrastruktury towarzyszącej i poprawa bezpieczeństwa drogowego;
- Działanie 2. Zielona i niebieska infrastruktura dla ochrony środowiska naturalnego;
- Działanie 3. Stworzenie warunków do rozwoju zrównoważonej turystyki w oparciu o endogeniczne potencjały;
- Działanie 4. Działania służące poprawie stanu infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej w celu zwiększenia dostępności lub jakości usług publicznych.

Jest to program wieloletni, o którym mowa w art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ustanawiany w celu realizacji Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Podstawę prawną wydatkowania środków na zadania objęte Programem stanowi art. 20a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, wskazujący na możliwość przekazywania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie działań z zakresu polityki rozwoju, stanowiących zadania własne jednostek samorządu terytorialnego (dalej: jst). Źródłami finansowania realizacji Programu są środki z budżetu państwa pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa w cz. 83 poz. 45. Wnioskodawcą i beneficjentem w ramach Programu mogą być jednostki samorządu terytorialnego, czyli powiaty oraz poszczególne gminy je tworzące, położone na obszarze objętym Programem, tj.:

- w województwie lubelskim powiaty:
bialski, chełmski, hrubieszowski, tomaszowski i włodawski oraz miasto Biała Podlaska i miasto Chełm;
- w województwie podkarpackim powiaty:
bieszczadzki, jarosławski, lubaczowski i przemyski oraz miasto Przemyśl;
- w województwie podlaskim powiaty:
augustowski, białostocki, hajnowski, sejneński, siemiatycki, sokólski i suwalski oraz miasto Suwałki;
- w województwie warmińsko-mazurskim powiaty:
bartoszycki, braniewski, gołdapski, kętrzyński i węgorzewski.

Środki z budżetu państwa są uruchamiane w formie dotacji celowych na finansowanie zadań inwestycyjnych jst. Na realizację Programu z budżetu państwa w latach 2024–2030 przeznaczone zostały środki w wysokości łącznej 500 mln zł. Na każde z województw przypada alokacja 125 mln zł. Każda z uprawnionych jst może uzyskać w ramach programu maksymalnie 2 dotacje w okresie trwania programu. Maksymalna kwota pojedynczej dotacji w ramach programu to 2 mln zł. W ramach wdrażania polityki spójności realizowany jest Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej.

W ramach programu FEPW na wsparcie przedsiębiorczości w Polsce Wschodniej przeznaczono 500 mln EUR (tj. ponad 2,1 mld zł), z którego skorzystało już 3 tys. przedsiębiorców. Program oferuje działania przede wszystkim w zakresie zwiększenia innowacyjności poprzez wdrożenie innowacji i zautomatyzowania i robotyzacji przedsiębiorstw (Przemysł 4.0), w obszarze wzornictwa oraz gospodarki o obiegu zamkniętym.

Ponadto, przepis art. 16b ustawy o ochronie granicy państwowej przewiduje, że w przypadku zarządzenia przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych czasowego zawieszenia ruchu na przejściu granicznym, przedsiębiorcy mogą otrzymać wsparcie finansowe w postaci rekompensat z budżetu państwa. Rekompensata przysługuje:

1) płatnikowi składek w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, niebędącemu jednostką budżetową lub samorządowym zakładem budżetowym, prowadzącemu działalność gospodarczą w zakresie:

- gastronomii,
- wymiany walut,

- sprzedaży detalicznej towarów w sklepach, na straganach i targowiskach,
- świadczenia usług hotelarskich w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych,
- działalności agenta celnego oraz

2) rolnikowi w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, świadczącemu usługi hotelarskie w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych, którzy prowadzą działalność gospodarczą w tym zakresie lub świadczą te usługi hotelarskie na obszarze gminy, w której położone jest to przejście graniczne i którzy spełniają warunki określone w ust. 3 i 4 ustawy.

Rekompensata jest udzielana na wniosek płatnika składek lub rolnika składany do wojewody właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności gospodarczej lub świadczenia usług nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym upłynął ostatni dzień miesiąca kalendarzowego, za który przysługuje rekompensata. Decyzję w sprawie rekompensaty wydaje wojewoda.

Zgodnie z art. 16b ust. 6 ustawy o ochronie granicy państwowej, rekompensata za czasowe zawieszenie ruchu na przejściu granicznym ustalana jest w jednej z dwóch alternatywnych wysokości.

Stosownie do dyspozycji art. 16b ust. 6 pkt 1 ustawy o ochronie granicy państwowej, w ramach pierwszego wariantu rekompensata wynosi 65% średniego miesięcznego przychodu wnioskodawcy. Dotyczy to przychodu uzyskanego z działalności gospodarczej, o której mowa w art. 16b ust. 1 pkt 1, lub ze świadczenia usług hotelarskich, o których mowa w art. 16b ust. 1 pkt 2, prowadzonych na obszarze właściwej gminy w okresie wybranych 3 z 6 miesięcy kalendarzowych bezpośrednio poprzedzających zawieszenie ruchu.

Alternatywnie, na mocy art. 16b ust. 6 pkt 2 ustawy o ochronie granicy państwowej, rekompensatę ustala się w wysokości odpowiadającej kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (zgodnie z ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę), obowiązującego w miesiącu kalendarzowym, za który przysługuje wsparcie.

Świadczenie to oblicza się odpowiednio za:

- a) każdego ubezpieczonego zgłoszonego do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych i pozostającego w tych ubezpieczeniach w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego,

za który przysługuje rekompensata i wykonującego umowę będącą podstawą zgłoszenia do ubezpieczenia na terenie gminy, w której położone jest przejście graniczne, na którym czasowo zawieszono ruch - w przypadku płatnika składek (art. 16b ust. 6 pkt 2 lit. a ustawy o ochronie granicy państwowej);

- b) rolnika, małżonka tego rolnika oraz jego każdego domownika w rozumieniu art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, którzy pomagają mu w świadczeniu usług hotelarskich w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych, jeżeli podlegają ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego, za który przysługuje rekompensata (art. 16b ust. 6 pkt 2 lit. b ustawy o ochronie granicy państwowej).

Stosownie do art. 16b ust. 7 ustawy o ochronie granicy państwowej, przedmiotowa rekompensata może zostać udzielona maksymalnie trzykrotnie, jeżeli jej wysokość ustalana jest w oparciu o ust. 6 pkt 1 (przychód), oraz maksymalnie dziewięciokrotnie, w przypadku ustalania jej wysokości na podstawie ust. 6 pkt 2 (liczba ubezpieczonych).

Zgodnie z art. 16b ust. 9 ustawy o ochronie granicy państwowej, w akcie prawa miejscowego wojewoda może przyznać prawo do ubiegania się o rekompensatę w wymiarze wyższym niż określony w ust. 7, dla wszystkich rolników, o których mowa w ust. 1, oraz płatników składek, o których mowa w ust. 1 i 2, lub dla ich określonych grup, mając na względzie okres obowiązywania zawieszenia ruchu na przejściu granicznym i jego wpływ na sytuację ekonomiczną płatników składek i rolników.

Zwrócić należy także uwagę na dodatkowe uprawnienia wojewody, o których mowa w art. 16b ust. 2 oraz art. 16 ust. 19 ustawy o ochronie granicy państwowej. Zgodnie z tą regulacją, w akcie prawa miejscowego wojewoda może:

- określić także inne, niż wymienione w ust. 1, zakresy działalności gospodarczej, których prowadzenie na obszarze gminy, w której położone jest przejście graniczne uprawnia do ubiegania się przez płatnika składek w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, niebędącemu jednostką budżetową lub samorządowym zakładem budżetowym, o przyznanie rekompensaty, uwzględniając specyfikę ruchu, który zawieszono na tym przejściu granicznym i jego wpływ na sytuację ekonomiczną płatników składek prowadzących działalność gospodarczą na tym obszarze;

- przyznać, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, rekompensatę również płatnikom składek w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, niebędącym jednostką budżetową lub samorządowym zakładem budżetowym, oraz rolnikom w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, którzy nie spełniają wymagań wskazanych w ust. 1, 2 i 4 i którzy prowadzą działalność na obszarze powiatu, w którym położone jest przejście graniczne, w którym ruch został zawieszony, gdy okoliczności mające związek z czasowym zawieszeniem ruchu na przejściu granicznym, a zwłaszcza poziom strat, utraconych korzyści lub ciężkie położenie materialne, wskazują, że wymagają tego względy słuszności.

Wojewoda Podlaski skorzystał z przyznanego mu uprawnienia, o którym mowa w art. 16b ust. 9 ww. ustawy, wydając:

- w 2024 r. rozporządzenie nr 4/2024 Wojewody Podlaskiego z dnia 13 maja 2024 r. w sprawie przyznania prawa do ubiegania się o rekompensatę z budżetu państwa w związku z czasowym zawieszeniem ruchu na przejściach granicznych w województwie podlaskim,
- w 2025 r. rozporządzenie nr 7/2025 Wojewody Podlaskiego z dnia 4 kwietnia 2025 r. w sprawie przyznania prawa do ubiegania się o rekompensatę z budżetu państwa w związku z czasowym zawieszeniem ruchu na przejściach granicznych w województwie podlaskim.

Niezależnie od powyższego, mając na względzie ogólny charakter rozwiązań wspierających przedsiębiorczość w Polsce należy wskazać, że bieżącym wsparciem przedsiębiorczości zajmują się instytucje rozwoju Grupy Polskiego Funduszu Rozwoju (PFR). Z ofertą Grupy PFR można zapoznać się na stronie: <https://pfr.pl/> bądź na stronach poszczególnych instytucji rozwoju. Do Grupy PFR należą m.in. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK), Agencja Rozwoju Przemysłu (ARP) czy Polska Agencja Inwestycji i Handlu (PAIH).

Przedsiębiorcy zainteresowani uzyskaniem dofinansowania mogą zapoznać się z ofertą Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP). Informacje o możliwościach wsparcia dostępne są na stronie <https://www.parp.gov.pl/>.

Agencja Rozwoju Przemysłu (ARP) posiada w swojej ofercie pożyczki dla sektora MŚP przeznaczone na finansowanie kapitału obrotowego, pożyczki inwestycyjne czy np.

pożyczki z gwarancją InvestEU. ARP w ramach usług skierowanych do MŚP umożliwia kontakt z ekspertami w ramach Centrów Obsługi Przedsiębiorców.

BGK oferuje rozwiązania na zabezpieczenie spłaty zobowiązań finansowych firmy np. gwarancje de minimis oraz wsparcie z wykorzystaniem środków unijnych czy krajowych.

Więcej informacji znajduje się na stronie: <https://www.bgk.pl/>.

W ramach instrumentu wdrażanego przez BGK dostępne jest także wsparcie w formie pożyczek dla MŚP działających w branży turystycznej i w branżach pokrewnych. Dotychczas podpisano 514 umów pożyczkowych o łącznej wartości 243,5 mln zł.

Przedsiębiorcy, którzy są zainteresowani otrzymaniem preferencyjnego finansowania (dłużnego i kapitałowego) oferowanego dzięki wsparciu Unii Europejskiej, mogą skorzystać z pomocy Krajowego Punktu Kontaktowego ds. Instrumentów Finansowych Programów Unii Europejskiej (KPK). Informacje na temat zasad wsparcia w ramach programów unijnych dostępne są na stronie: <https://instrumentyfinansoweue.gov.pl/>.

Warto także zwrócić uwagę na projekt Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, którego celem jest pomoc przedsiębiorcom, zmagającym się z różnymi problemami, takimi jak kryzys gospodarczy w regionie, spadek popytu na oferowane przez firmę usługi czy produkty, utrata wykwalifikowanych pracowników lub choroba kluczowych pracowników (dostosowanie przedsiębiorstw do zmian/radzenie sobie w trudnościach).

Minister właściwy do spraw gospodarki udziela zwrotnego wsparcia finansowego przedsiębiorstwom doznającym trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej, za pośrednictwem instrumentu, o którym mowa w ustawie z dnia 16 lipca 2020 r. o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców. Na podstawie ustawy jest możliwe udzielenie pomocy publicznej przedsiębiorcom niewypłacalnym lub zagrożonym likwidacją albo upadłością, spełniającym warunki do wszczęcia postępowania o ogłoszenie upadłości.

Środki udzielone w ramach tej pomocy mogą być przeznaczone wyłącznie na działania restrukturyzacyjne lub wsparcie płynności finansowej w związku z realizowaną restrukturyzacją. Beneficjentami pomocy mogą być wszystkie przedsiębiorstwa, niezależnie od ich wielkości, jednakże pomoc dla dużych przedsiębiorstw musi być każdorazowo notyfikowana Komisji Europejskiej. Ustawa przewiduje dwa rodzaje pomocy publicznej dla dużych przedsiębiorców znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej: pierwszy z nich to pomoc na ratowanie – udzielana jest wyłącznie w formie pożyczki na

okres maksymalnie 6 miesięcy. Wysokość pożyczki jest uzależniona każdorazowo od indywidualnej sytuacji przedsiębiorcy. Przedsiębiorca, w chwili stwierdzenia trudności z zachowaniem płynności finansowej, może ubiegać się o krótkoterminową pożyczkę w ramach pomocy na ratowanie (na powrót do rentowności, albo na przygotowanie planu restrukturyzacyjnego). Jeżeli jednak jego sytuacja okaże się poważniejsza i udzielona pożyczka niewystarczająca – duży przedsiębiorca może wystąpić o kolejny instrument pomocowy: pomoc na restrukturyzację. Pomoc na restrukturyzację – udzielana jest w formie pożyczki, ale również w formie wejść kapitałowych. Celem tego rodzaju pomocy jest realizacja planu restrukturyzacji, przygotowanego przez przedsiębiorcę, w oparciu o który przeprowadza się restrukturyzację, zmierzającą do przywrócenia przedsiębiorcy rentowności. Czas trwania pomocy na restrukturyzację może obejmować maksymalnie 10 lat wsparcia działalności przedsiębiorcy, określa go dokładnie plan restrukturyzacji.

Powyższy program realizuje Agencja Rozwoju Przemysłu (ARP). Informacje na temat procedury ubiegania się o pomoc oraz wymaganych dokumentów znajdują się na stronie: <https://arp.pl/dla-biznesu/pns/>.

Ad 4.

Na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 listopada 2025 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie czasowego zawieszenia lub ograniczenia ruchu granicznego na określonych przejściach granicznych z dniem 17 listopada 2025 r. został wznowiony ruch graniczny w drogowych przejściach granicznych w Bobrownikach i Kuźnicy Białostockiej. Na odcinku granicy państwowej z Republiką Białorusi ruch graniczny pozostaje zawieszony w następujących przejściach granicznych:

Lp.	Nazwa przejścia granicznego	Rodzaj przejścia granicznego
1.	Rudawka-Lesnaja	rzeczne
2.	Białowieża-Piererow	drogowe
3.	Sławatycze-Domaczewo	drogowe
4.	Połowce-Pieszczałka	drogowe
5.	Czeremcha-Wysokolitowsk	kolejowe

Przepisy art. 16b ust. 8 ustawy o ochronie granicy państwowej, przewidują, iż rekompensata przysługuje jedynie za miesiące kalendarzowe, w których obowiązywało czasowe zawieszenie ruchu na przejściu granicznym. Powyższe odnosi się również do kryterium dotyczącego utraty przychodu, określonego w art. 16b ust. 4 tej ustawy. Ponadto, zgodnie z art. 16b ust. 10 tej ustawy, rekompensata jest udzielana na wniosek płatnika składek lub rolnika, składany do wojewody właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności gospodarczej lub świadczenia usług, nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym upłynął ostatni dzień miesiąca kalendarzowego, za który przysługuje rekompensata.

Wznowienie ruchu granicznego nie wpływa zatem na możliwość ubiegania się o rekompensaty za okres miesięcy kalendarzowych, w których obowiązywało czasowe zawieszenie ruchu na przejściu granicznym, przy zachowaniu pozostałych warunków określonych w art. 16b wskazanej ustawy. Ponadto, ubieganie się o rekompensaty przez przedsiębiorców, którzy ponieśli straty w okresie zamknięcia przejść granicznych możliwe jest wyłącznie na podstawie obecnie obowiązujących przepisów.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Michał Jaros

Sekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

w Ministerstwie Rozwoju i Technologii